

**BEDRE BRUK AV FISKERESSURSENE
I REGULERTE VASSDRAG I OPPLAND**

ÅRSMELDING 2002

Ref.: **Anon. 2003.** Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland. Årsmelding 2002, 10 s + vedlegg.

1 INNHOLD

1 Innhold	2
2 Innledning	3
3 Styringsgruppen	4
4 Personell	4
5 Virksomheten 2002	5
5.1 Undersøkelser	
5.2 Settefiskvurderinger	
5.3 Tiltak	
5.4 Infotavle Begna	
5.5 Dokkfløymagasinet	
5.6 Fangstregistreringer og oppsummering av tidligere innsamlede data	
5.7 Dokka/Randsfjorden	
5.8 Mjøsa/Gudbrandsdalslågen	
5.9 Rapporter utarbeidet av prosjektet i 2002	
6 Regnskap 2002	7
7 Arbeidsplan 2003	8
7.1 Undersøkelser	
7.2 Settefiskvurderinger	
7.3 Tiltak	
7.4 Infotavle og evaluering av fisketrappdata i Begna	
7.5 Dokkfløymagasinet	
7.6 Fangstregistreringer	
7.7 Dokka/Randsfjorden	
7.8 Mjøsa/Lågen	
8 Budsjett 2003	10

2 INNLEDNING

Prosjektet "Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland" er et samarbeid mellom Glommens og Laagens Brukseierforening, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, Oppland Energi Produksjon AS, Foreningen til Randsfjords Regulering og miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Oppland. I tillegg deltar en representant fra NJFF-Oppland og to fjelloppsynsmenn i prosjektets styringsgruppe. Direktoratet for naturforvaltning er observatør og har møterett.

Prosjektet startet 01.01.1989 og er en alternativ organisering og drift av fiskeribiologiske etterundersøkelser i regulerte vassdrag i Oppland fylke. Hensikten med prosjektet er å samordne driften av de fiskeribiologiske etterundersøkelsene i fylket samt å følge opp undersøkelser med tiltak, for å få en bedre utnyttelse av de ressurser som brukes til fisketiltak i regulerte vassdrag. Prosjektet inkluderer dessuten hele Mjøsa i forståelse med fylkesmennene i Hedmark og Oslo/Akershus.

Årsmeldingen gir oversikt over prosjektets og styringsgruppens aktiviteter i 2002, med budsjett og regnskap. Årsmeldingen gir også en oversikt over planlagt virksomhet i 2003. I tillegg til årsmeldingen utgis en fagrappport som mer inngående presenterer resultatene fra de enkelte undersøkelser. For noen undersøkelser er det også utgitt egne rapporter.

Miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Oppland har det faglige ansvaret for prosjektet. Styringsgruppen har det administrative ansvaret.

Prosjektet er finansiert av Glommens og Laagens Brukseierforening, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, Oppland Energi Produksjon AS, Foreningen til Randsfjords Regulering og fylkesmannen i Oppland.

3 STYRINGSGRUPPEN

Styringsgruppen har i 2002 bestått av:

Jon Arne Eie, Glommens og Laagens Brukseierforening (formann)
Øyvind Eidsgård, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering
Reidar Gran, Fjelloppslyn i Øystre Slidre
Ola Hegge, Fylkesmannen i Oppland
Finn Hellebergshaugen, Fjelloppslyn i Fron
Ole Sevaldrud, Foreningen til Randsfjords Regulering
Jon Tyldum, Oppland Energi Produksjon AS
Frank Hansen, Glommens og Laagens Brukseierforening
Kristen Rustad, NJFF-Oppland

Direktoratet for naturforvaltning, har møterett som observatør.

Styringsgruppen hadde i 2002 2 møter, 4. april og 15. november, og en befaring, 18.-19. juni. Møtene er avholdt hos Fylkesmannen i Oppland, Statens hus, Lillehammer og befaringen fant sted i Meråkervassdraget, Nord-Trøndelag.

4 PERSONELL

Finn Gregersen har hatt stillingen som prosjektleder. Håkon Gregersen, Thomas Westly, Atle Rustadbakken, Kjetil L. Jensen og Christian Ous har vært engasjert i forbindelse med feltarbeid og bearbeiding av materiale.

5.1 Undersøkelser

Det har blitt gjennomført ordinære etterundersøkelser i Flyvatn (Vestre Slidre), Tisleifjorden (Nord-Aurdal), Ølsjøen (Nord-Aurdal) og Fløafjorden (Nord-Aurdal) ved tradisjonelt prøvefiske. Elva Hinøgla (Nord-Fron og Vågå) er befart og elektrofisket, fra utløp Nedre Heimdalsvatn ned til innløp Slangen. Dokkfløymagasinet er prøvefisket vår og høst for å supplere materialet fra settefiskforsøket (se pkt. 5.2). Det ble klargjort for felteksperimenter på gyteområdet for Hunderaure i Hunderfossen. Meget sen oppstart på gyting og meget lite gytefisk førte til at forsøket ble avblåst. Alle undersøkelsene blir rapportert i fagrapport 2002.

5.2 Settefiskvurderinger

I Dokkfløymagasinet ble det i 1998 og 1999 eksperimentert med forskjellige utsetningsmetoder på settefisken. Disse årsklassene har det i 2001 og vår og høst 2002 blitt prøvefisket etter. Materialet er imidlertid mangelfullt.

I forbindelse med alle pålagte utsettinger av fisk, blir det fylt ut rapportskjema som gir fylkesmannen opplysninger om fiskens kvalitet, om utkjøring og spredning. Disse skjemaene er blitt gjennomgått for å finne uheldige forhold ved utsettingene. Året var preget av intens sommervarme og dette resulterte i høye temperaturer på A/L Settefisk anlegget og ved utsetting.

5.3 Tiltak

Fiskerenna utstrøms Hersjøene var utett og er nå blitt reparert. Arbeidet kostet ca 20 000 kroner, hvorav prosjektet dekket 15 000 kroner.

Endel habitatforbedringer er tidligere utført i tilløpsbekkene Drøsja og Hemsingbekken til Vangsmjøsa (Vang). Bekkene har i ettertid vært utsatt for stor massetransport og dertil sedimentasjon. Prosjektet befarte og elektrofisket bekkene for å gi råd om eventuelle tiltak.

I Tisleia er vannføringen sommerstid kraftig redusert på grunn av regulering. Dette gjør fisket vanskelig på mange tidligere gode fiskeplasser. Tisleia er fortsatt ei mye brukt fiskeelv. Det var i 2000 endel befaringer for å vurdere tiltak for å øke variasjonen i elva og da spesielt øke innslaget av kulper. NVE har nå utarbeidet skisser og kostnadsoverslag over tiltak som kan gjøre elva enda mer attraktiv for fisk og sportsfiskere. Styringsgruppa lar planene ligge inntil videre.

Søndre Land kommune har etablert fisketrapp i Lomsdalselva. Trappa ble ferdig istandsatt i 2002. Prosjektet elektrofisket elva både ovenfor og nedenfor fisketrappa for å ha en referanse på effekten av utbedringene.

5.4 Infotavle i Begna

Det skulle i 2002 utarbeides en informasjonstavle i tilknytning til Eid Kraftverk. Her skulle prosjektet bidra med den fiskebiologiske informasjonen. Dette ble ikke gjennomført av kapasitetsgrunner.

5.5 Dokkfløymagasinet

Arbeidet med oppsummeringen av undersøkelsene i Dokkfløymagasinet er i slutfasen. Arbeidet er blitt omfattende og en student fra Norges landbrukshøgskole skal skrive et kapittel om ernæring. Rapporten bør være ferdig i 2003.

5.6 Fangstregistreringer og oppsummering av tidligere innsamlede data

Det ble i 2002 gjennomført fangstregistreringer i følgende lokaliteter:

- *Bygdin (Vang)*
- *Dokkfløy (Gausdal og N. Land)*
- *Dokka / Randsfjorden*
- *Vangsmjøsa (Vang)*
- *Vinsteren (Ø. Slidre)*
- *Mjøsa*
- *Slidrefjorden (V. Slidre)*
- *Tisleifjorden (N. Aurdal)*
- *Aursjoen (Skjåk)*
- *Tesse (Lom)*
- *Helin (Vang)*

Fangstregistreringene i Tesse og Aursjoen er gjennomført av T. Hesthagen (NINA), mens fangstregistreringene i Vinsteren er gjennomført av Øystre Slidre fjellstyre.

Etter snart 10 år med fangstregistreringer ble en sammenstilling av dataene påbegynt i 2002. Bearbeiding av dataene og rapporteringen ble omfattende slik at målsetningen om slutføring inneværende år bortfaller. Dette arbeidet slutføres i 2003.

5.7 Dokka/Randsfjorden

Det ble gjennomført fangstregistreringer i Randsfjorden og Dokka, innsamling av sik i Randsfjorden og elektrofiske i Dokka som tidligere.

5.8 Mjøsa/Gudbrandsdalslågen

Det ble gjennomført fangstregistreringer i Mjøsa og elektrofiske i Gudbrandsdalslågen som tidligere. Mjøsa felles fiskeforening og Mjøsa strandeierforening koordinerer nå fangstregistreringen. Sik og lågåsild ble samlet inn fra lokale fiskere og aldersbestemt. Oppgangen av aure i fisketrappa ved Hunderfossen ble overvåket som tidligere. Fra og med høsten 1996 har en hatt store problemer med sopp på gytetisk av aure og sik i Mjøsa og Lågen. Dette var ikke noe stort problem i 2002.

5.9 Rapporter utarbeidet av prosjektet i 2002

Gregersen, F. 2002. Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland – Fagrapport 2001. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernnavdelingen. Rapport 4/2002.

6 REGNSKAP 2002

Budsjettet for prosjektet var i 2002 på kr 663 943,07, inkludert kr 13 943,07 i overførte midler fra 2001. Totalt forbruk i 2002 var kr 599 858,17, noe som er kr 64 084,90 mindre enn budsjettet. Dette gir en saldo pr. 31.12.2002 på kr 64 084,90 som overføres til 2003. Disse tilføres lønnsposten og går til inndekning av lønnsutgifter pådratt i 2002, men som først kommer til utbetaling i 2003.

DISPONIBLE MIDLER FOR 2002

Overført fra 2001	13 943,07
Glommen og Laagen brukseierforening	366 000,00
Foreningen til Bægnavassdragets Regulering	183 000,00
Oppland Energi Produksjon AS	30 500,00
Foreningen til Randsfjords Regulering	30 500,00
FM	40 000,00
Totalt	663 943,07

TOTALT FORBRUK I 2002

599 858,17

SALDO

64 084,90

I posten lønn ligger de fleste utgifter knyttet til prosjektets undersøkelser og betydelige utgifter knyttet til tiltak

Fordeling av forbruk i 2002 i forhold til budsjett:

Regnskap 31.12.2002	Budsjett	Forbuk	Avvik
Totalt lønn	370 000,00	366 212,80	3 787,20
Reise	45 000,00	47 870,74	-2 870,74
Kontorhold (kontor, telefon, porto, kopiering, forbruksmateriell etc.)	80 000,00	80 000,00	0,00
Trykking (rapporter brosjyrer, mm.)	23 943,07	21 079,68	2 863,39
Utstyr (garn, prøveutstyr, merking, mm.)	20 000,00	6 636,12	13 363,88
Tiltak	20 000,00	15 000,00	5 000,00
Undersøkelser i Lågen	20 000,00	23 150,84	-3 150,84
Styringsgruppa	20 000,00	14 500,37	5 499,63
Fangstjournaler	15 000,00	8 000,00	7 000,00
Diverse driftsutgifter	20 000,00	2 460,34	17 539,66
Uforutsett (til styrets disposisjon)	30 000,00	14 947,28	15 052,72
Sum	663 943,07	599 858,17	64 084,90

7 ARBEIDSPLAN 2003

7.1 Undersøkelser

- Heggebotnvatnet (Skjåk): Prøvefisket blir finansiert av utbygger som tilfører prosjektet de nødvendige midler i forhold til omfanget på undersøkelsene.
- Aursjoen (Skjåk): Undersøke om endret utsetting har hatt effekter.
- Tesse (Lom): Undersøke om utsetting av stedegen settefisk har hatt effekter på tilslaget til settefisken.
- Vinstervatna (Nord-Fron, Sør-Fron, Øystre Slidre): Undersøke om oppheving av utsettingspålegget har hatt effekter
- Djupen (Øyer): Undersøke tilslaget på settefisken etter at den er blitt fettfinneklippet.
- Våsjøen (Øyer): Undersøke tilslaget på settefisken etter at det er satt ettårig aure.
- Gudbrandsdalslågen (Øyer, Ringeby, Sør-Fron): Undersøke leveområdene til kvitfisk i Lågen.
- Begna elv (Sør-Aurdal): Undersøke effektene av Eid kraftverk og evaluere fisketrappdata.
- Vorma (Eidsvoll): Kartlegge gyte- og oppvekstområder for auren i vassdraget.

I Heggebotnvatnet (Skjåk) har regulanten tilbudt Skjåk allmenning å utføre et prøvefiske. Dette er noe prosjektet får midler fra Vannkraft Øst for å gjennomføre. Dette prøvefisket går ikke på bekostning av resterende feltopplegg.

I Aursjoen (Skjåk) har tilslaget på settefisken vært meget godt (70%), men kvaliteten på auren synkende og utsettingspålegget ble derfor redusert fra 7000 til 2000 ensomrige aure. Påleggsendringen ble utført f.o.m. 1997 og det er nå aktuelt å undersøke effektene av dette ved et prøvefiske. Skjåk allmenning har sagt seg villig til å delta ved prøvefiske og stiller med båt og hjelper.

I Tesse (Lom) gav ikke utsetting av ikke-stedegen aure ønsket resultat og det er nå utsatt stedegen aure de siste årene. Det er nå aktuelt med et prøvefiske eller et samarbeid med NINA for å se om tilslaget på settefisken er økt.

I Vinstervatna (Nord-Fron, Sør-Fron, Øystre Slidre) gav ikke utsettingene ønsket resultat og utsettingene opphørte f.o.m. 1998. Effektene av dette kan nå undersøkes ved en evaluering av foreliggende data. Dette er bl.a. et materiale på 80 aure fra et prøvefiske gjennomført av Espedalen bygdeallmenning i 2002.

I Djupen (Øyer) er den utsatte ensomrige auren de siste år merket. Ved tidligere undersøkelser har ikke denne fisken vært fettfinneklippet og en har derfor ikke kunnet finne tilslaget på settefisken, noe som nå er aktuelt.

I Våsjøen (Øyer) ble det t.o.m. 1993 satt ensomrig aure og tilslaget på settefisken var dårlig. Det er siden satt ut ettårig aure og det er nå aktuelt å undersøke tilslaget ved prøvefiske.

I Gudbrandsdalslågen (Lillehammer, Øyer, Ringeby, Sør-Fron) skal viktige gyteområder for karpefisk kartlegges.

I Begna elv (Sør-Aurdal) er det aktuelt å følge opp effektene av Eid kraftverk ved prøvafiske og elektrofiske. I tillegg er det nå samlet inn fisketrappdata fra Eid over tre år og disse bør oppsummeres. Evaluere dataene fra Begna og etablere fast rutine på å oppdatere dette i fagrapporten. Presentasjon av data og informasjon ovenfor publikum for å øke interessen for fiskebestandene og innmelding av merket aure.

I Vorma ønsker man å få kartlagt gyte- og oppvekstområder for auren i elva. Prosjektet ”Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland” kan gjennomføre en slik kartlegging med følgende omfang: Undersøkelsene vil bestå av tre feltperioder (bonitering, elektrofiske og dykkeregistrering), innhenting av lokale opplysninger og rapportering. Totalt vil arbeidet ha et omfang på ca. 12 dagsverk fra prosjektets side.

7.2 Settefiskvurderinger

I forbindelse med alle pålagte fiskeutsettinger skal det fylles ut rapportskjema som gir fylkesmannen opplysninger om fiskens kvalitet, om utkjøring og spredning. Dette er et ledd i fylkesmannens kontroll med oppfyllelsen av påleggene. Ut fra disse opplysningene vil vi kunne gi rettledning der det er uheldige forhold i forbindelse med utsettingen.

Settefiskforsøket i Dokkfløy bør oppsummeres

7.3 Tiltak

Ingen foreløpige tiltak er påtenkt, så denne posten står åpen. Om det ikke skulle dukke opp noe kan midlene brukes til andre formål, f.eks befarung av potensielle tiltaksbekker/- lokaliteter eller lønn.

7.4 Infotavle og evaluering av fisketrappdata i Begna

Evaluere dataene fra Begna og etablere fast rutine på å oppdatere dette i fagrapporten. Bruke disse grunnlagsdata til å tekste en informasjonsplakat.

7.5 Dokkfløymagasinet

Slutføre rapporten som oppsummerer undersøkelsene i Dokkfløymagasinet.

7.6 Fangsregistreringer

Slutføre rapporten som oppsummerer fangstregistreringene og gjennomføre fast opplegg med årlige fangstregistreringer i følgende lokaliteter:

- Bygdin (Vang)
- Dokkfløy (Gausdal og N. Land)
- Dokka / Randsfjorden
- Vangsmjøsa (Vang)
- Vinsteren (Ø. Slidre)
- Mjøsa
- Tyin
- Slidrefjorden (V. Slidre)
- Tisleifjorden (N. Aurdal)
- Aursjoen (Skjåk)
- Tesse (Lom)
- Helin (Vang)
- Vinstervatna

7.7 Dokka/Randsfjorden

Fast opplegg med årlige fangstregistreringer, avfisking av faste elektrofiskestasjoner og innsamling av sik fra lokale fiskere.

7.8 Mjøsa/Gudbrandsdalslågen

Fast opplegg med årlige fangstregistreringer, avfisking av faste elektrofiskestasjoner, innsamling av sik og lågåsild fra lokale fiskere, observasjoner av aktiviteten på gyteplassen ved jernbanebrua og registrering av oppgangen i fisketrap

8 BUDSJETT 2003

Lønn		
Lønn	370 000,00	
Arbeidsgiveravgift 14.1 %	52 170,00	
Ev. lønnsjusteringer	11 914,90	
Totalt lønn		434 084,90
Reise		45 000,00
Kontorhold (kontor, telefon, porto, kopiering etc.)		80 000,00
Trykking (rapporter brosjyrer, mm.)		17 000,00
Utstyr (garn, prøveutstyr, merking, mm.)		20 000,00
Tiltak		20 000,00
Undersøkelser i Lågen		20 000,00
Styringsgruppa		20 000,00
Fangstjournaler		8 000,00
Diverse driftsutgifter		20 000,00
Uforutsett (til styrets disposisjon)		30 000,00
Sum		714 084,90
<hr/>		
Finansiering		
Overført fra 2002		64 084,90
Regulanter*		610 000,00
FM		40 000,00
Totalt		714 084,90

* De ulike regulantenes økonomiske bidrag:

Glommens og Laagens Brukseierforening (56%)	341 600,00
Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (28%)	170 800,00
Oppland Energi Produksjon AS (5%)	30 500,00
Foreningen til Randsfjordens Regulering (5%)	30 500,00
Lillehammer og Gausdal Energiverk AS (3%)	18 300,00
Gudbrandsdal Energi (3%)	18 300,00

Lillehammer 29. januar 2003

Jon Arne Eie (formann)	Øyvind Eidsgård (sign.)	Reidar Gran (sign.)
Finn Hellebergshaugen (sign.)	Ole Sevaldrud (sign.)	Frank Hansen (sign.)
Jon Tyldum (sign.)	Ola Hegge (sign.)	Kristen Rustad (sign.)
		Finn Gregersen (sekretær)